

Vrienden In Flanders Fields Museum

Driemaandelijkse nieuwsbrief
Afzendadres: Documentatiecentrum,
Janseniusstraat 9, B-8900 Ieper
Afgiftekantoor 8900 Ieper 1 - P3A9021

België - Belgique
P.B.
8900 Ieper 1
BC 6308

VIFF *flash*

december 2005 - januari - februari 2006

17.1

REDACTIONEEL

Met de nodige *pomp and circumstance* is op 30 oktober in Dresden de Frauenkirche in gebruik genomen. Gedurende twaalf jaar konden de inwoners en toeristen beetje bij beetje de kerk uit haar as zien herrijzen.

De barokke kolos, waarvan de bouw in 1726 onder leiding van Georg Bähr was begonnen, kreeg het hard te verduren tijdens de mythische Britse en Amerikaanse bombardementen van 13 en 14 februari 1945. Een dag later stortte de kerk volledig in. Het Oost-Duitse regime was een heropbouw niet genegen. De hoofdconservator van de Saksische monumenten diende een rozenperk rond 'zijn' gekoesterde ruïne te leggen om een volledige opruiming te voorkomen. In 1966 kreeg de ruïne het officiële predikaat 'Mahnmal' en had als anti-oorlogsgedenkteken een indrukwekkende uitwerking. Vanaf de jaren '80 verzamelde de christelijke vredesbeweging zich ieder jaar op 13 februari rond deze *zone de silence*.

Na de val van de Muur in 1989 groeide de roep om heropbouw. Met een wereldwijde 'Ruf aus Dresden' in 1990 schaalden nogal wat prominenten zich achter die wens. De Duitse staat en vele geldschieters (waaronder Britten, de 'overwinnaars') zorgden uiteindelijk voor de volledige reconstructie. De incorporatie van zwartgeblakerde en gerecupereerde stenen trok de twijfelaars over de streep.

De discussie over de heropbouw (of juist niet) toonde nogal wat gelijkenissen met de gebeurtenissen rond de casus-Ieper. Moest men de geschiedenis respecteren en wat verwoest was, met rust laten? Was er geen beter waarschuwingssymbool dan een ruïne? Was heropbouw de ultieme overwinning op oorlogsgeweld? Of was reconstructie een Verdrängungsreflex om de Oost-Duitse *parenthèse* in de geschiedenis zo snel mogelijk te vergeten?

'*La Belgique n'a pas besoin de conserver ses ruines pour se souvenir de ses malheurs*' schreef minister Helleputte. En Bram Vermeulen zong: '*Deze stad heeft niets gedaan. Hij werd gebouwd om te bewijzen dat er niets gebeurde hier... Dat elke leugen blijft bestaan. Deze stad is schuldig.*'

Ik wens u veel succes in het nieuwe jaar dat in de steigers staat!
(P.B.)

<u>Redactie</u>	Patrick Bracke <i>patrick.bracke@telenet.be</i>
<u>Verantwoordelijke uitgever</u>	Gilbert Ossieur Wieltje 11, 8900 Ieper <i>gilbert.ossieur@skynet.be</i>
<u>Bijdragen</u>	Luc De Munck <i>luc.de.munck@rodekruis.be</i> Gilbert Ossieur <i>gilbert.ossieur@skynet.be</i> Freddy Rottey <i>frottey@yahoo.com</i> Chris Spriet <i>chris_spriet@hotmail.com</i> Michel Vansuyt
<u>Vorm</u>	B.AD

Auteurs zijn verantwoordelijk voor hun tekst. Voor gehele of gedeeltelijke overname is toestemming van de auteur vereist.

Postadres VIFF: Documentatiecentrum
Janseniusstraat 9, B-8900 Ieper
057 / 23 94 50

www.vriendeninflandersfields.be
info@vriendeninflandersfields.be

«Menenpoort 2002»

© Chris van Wierst - chris@4xchris.nl - www.4xchris.nl

Deze fotorubriek staat open voor iedereen met een fotografisch oog. Het onderwerp van de foto dient verband te houden met de Eerste Wereldoorlog of de vredesgedachte. U kan uw foto in digitaal formaat (minimum 300 dpi) sturen naar info@vriendeninlandersfields.be. Hou er rekening mee dat we de foto in grijswaarden afdrukken.

e-POST VIFF

Om u als VIFF-lid sneller op de hoogte te brengen van wijzigingen in ons programma of om andere belangrijke nieuwsjes mee te delen, wensen wij een database aan te leggen met e-mailadressen. U kan uw mailadres aan ons bezorgen via info@vriendeninlandersfields.be. Uw mailadres zullen we niet doorgeven aan derden.

A19 – HET VERVOLG

Het zomerakkoord van de Vlaamse Regering om in plaats van de A19-door-trekking een expresweg tussen Ieper en Vleteren aan te leggen, blijft de gemoederen beheersen.

Op 23 augustus 2005 haalt de lokale afdeling van een politieke partij scherp uit naar de beslissing om het slagveld Pilkem Ridge in Boezinge te bewaren en er de autoweg A19 niet door te trekken. Volgens die partij is het helemaal niet bewezen dat het slagveld van onschatbare waarde is.

Het Natuurfonds Westland is dan weer tevreden met de niet-doortrekking maar voornamelijk ontevreden over de aanleg van de expresweg op en rond de Reningestraat. Ook de bewoners uit deze straat protesteerden fel.

Op 15 oktober hield het Platform 'Geen streep door de Westhoek' een prikactie aan de brug aan het einde van de A19 en op 31 oktober een fakkeltocht in Oost-Vleteren. Het platform kan zich niet verzoenen met de nieuwe oplossing van de Vlaamse regering voor de verbinding Ieper-Veurne. Men protesteert tegen meer dan 10 km nieuwe expressweg door een landelijk en rustig gebied.

(Bron: Radio 2)

Beste vrienden,

Bij het hervatten van het nieuwe werkjaar en het plannen van de activiteiten door het Dagelijks Bestuur is gebleken dat er nogal wat verschillen in visie waren ontstaan inzake het runnen van onze vereniging.

Hierdoor werden de taken en de samenstelling van het Dagelijks Bestuur gewijzigd.

Freddy Rottey verkoos zijn geesteskind de *VIFFFlash* te laten adopteren door Patrick Bracke die thans zal instaan voor de redactie. Freddy blijft evenwel meewerken aan het inhoudelijke aspect. Beiden verkozen evenwel geen deel meer uit te maken van het Dagelijks Bestuur.

Wij wensen hen langs deze weg onze erkentelijkheid te betuigen voor hun inzet en hebben het volle vertrouwen dat de *VIFFFlash*, net als in het verleden, ons communicatiekanaal bij uitstek blijft met onze leden.

Het wordt de betrachting van het Dagelijks Bestuur dit werkjaar de Raad van Bestuur uit te breiden. Zodoende willen wij een zo breed mogelijk klankbord bekomen om onze ideeën, voorstellen en allerhande suggesties te spuien in verband met mogelijk te organiseren activiteiten. Een ruimere Raad van Bestuur betekent tevens een nog bredere basis aan leden die bereid zijn mee het gedachtegoed van het In Flanders Fields Museum uit te dragen.

Wie het overweegt ervan deel uit te maken, nodigen wij uit vrijblijvend met ons contact op te nemen.

Hierbij een vluchtige greep uit de activiteiten die wij plannen naast de vele van het IFFMuseum.

In eerste instantie willen we opnieuw een vier- à vijftal Remembrances organiseren. Hierbij dus een oproep aan diegenen die een gesneuvelde in herinnering willen brengen om ons dit zo spoedig mogelijk mee te delen.

Verder plannen we een infoavond rond het project 'Inventarisatie relictten WOI in de Westhoek'.

Wij wensen onze leden een Vriendendag aan te bieden en dit exclusief voor de VIFF's.

Traditioneel organiseren we op 7 juni de Redmondtocht.

Een daguitstap naar Brugge en Zeebrugge behoort tevens tot de mogelijkheden.

Wij hopen u op de diverse afspraken zowel van het IFFMuseum als van de VIFF zo talrijk mogelijk te ontmoeten.

Gilbert Ossieur, voorzitter VIFF

CIJFERS

In augustus 2005 nam het Documentatiecentrum het *derde bezoekersregister* in gebruik. In 1991 lieten slechts 16 personen hun naam achter (telling vanaf juli). In 1998 tekenden 294 bezoekers. Daarna schieten de cijfers pijlsnel de hoogte in: van 610 in 1999 naar 1206 in 2004. Volgens conservator Jan Dewilde is die 'boost' te danken aan de opening van het IFFM en de gevolgen hiervan: meer bekendheid, personeel, openingsuren en activiteiten (lessen aan scholen).

Toch nog enkele weetjes uit de *bezoekerscijfers* van het IFFM 2004 meegeven. 218.871 personen trokken voorbij de balie (het museum had 200.000 bezoekers als objectief gesteld). 44,21% waren schoolkinderen, 11,19% bezocht het museum als groepslid, individuele personen waren goed voor 44,60%. 209 VIFF's toonden hun lidkaart aan de balie (0,09%).

SITE

Onze jeugd zou zich minder of zelfs niet interesseren voor de geschiedenis van de Grote Oorlog. Een mooie ontkrachting van deze stelling bewijst de site www.depondfarm.be. Een jonge landbouwerszoon vertelt er de geschiedenis over zijn hoeve te Sint-Juliaan die meerdere keren van kamp wisselde. Het gevonden oorlogstuig ontbreekt uiteraard niet!

REMEMBRANCES

Na iedere Remembrance ontvangen de deelnemers een folder met de tekst van de levensgeschiedenis. Af en toe zullen we in de VIFFFlash een tekst publiceren. U kan ze ook terugvinden op onze website www.vriendeninlandersfields.be in de rubriek 'Remembrances'.

Op 15 maart 2005 beet Michel Vansuyt (lid Raad van Bestuur VIFF) de spits af met de herdenking van George Llewelyn Davies op Voormezele Enclosure no 3.

George Llewelyn Davies

°1893 - 15 maart 1915

*Second Lieutenant King's Royal Rifle Corps
6th Bn. Rifle Brigade, attd. 4th Bn.*

George Llewelyn Davies werd in Kensington Gardens (Londen) geboren in 1893. Hij was de zoon van Arthur Llewelyn Davies en Sylvia du Maurier, dochter van de novelist George du Maurier. Hij groeide op met zijn vier broers Jack, Peter, Michael en Nicholas (Nico). Hij studeerde aan Eton College en Trinity College, Cambridge.

Bij het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog in augustus 1914, meldden George en Peter zich bij 'Special Reserve of the 60th Rifles' en werden naar het front in Frankrijk gestuurd.

George en Sir James Matthew Barrie onderhielden een intense briefwisseling, tot 11 maart 1915, enkele dagen voor George zou sneuvelen bij Sint-Elooi, op 15 maart 1915. Zijn bataljon was ondergebracht in Dikkebus.

Hij was de jongen die figuur stond voor het boek 'Peter Pan', een werk van Sir James Matthew Barrie.

Sir James Matthew Barrie werd geboren in Schotland in 1860 en is de schrijver van een van de best gekende kinderboeken ooit: Peter Pan (1914).

Hij studeerde aan de universiteit van Edinburgh (Master of Arts 1882) en was ook een zeer succesvol toneelschrijver. Tot zijn meest bekende werken behoren: Peter Pan, Better Dead (1908), The Little Minister (1891), The Little White Bird (1902).

Hij was een vaste medewerker aan The Pall Mall Gazette, en zeer goed bevriend met andere grote schrijvers als Herbert George Wells, Jerome K. Jerome, Arthur Conan Doyle, P.G. Wodehouse (Good Bye Mr. Chips) e.a.

Barrie kwam in 1897 naar Londen, dicht bij Kensington Gardens en ontmoette daar de familie Llewelyn-Davies.

De toen bijna 5-jarige George inspireerde hem voor de figuur van Peter Pan en werd later zijn aangenomen zoon.

Baron Sir James Barrie overleed op 3 juni 1937.
(M.V.)

TERUGBLIK / KORT

17.4

Zaterdag 3 september:

Aurel Sercu hield een Remembrance voor Christopher Tennant in Elverdinge. Aanvang in de kerk, vervolg op de begraafplaats. Voor het volledig verhaal, kijk op www.wo1.be/ned/geschiedenis/gastbijdragen/tennant/web/tennant.htm

Woensdag 14 september:

Freddy Rottey herdacht Raymond Lodge tijdens de Remembrance op Birr Cross Roads Cemetery.

Donderdag 22 september:

Remembrance op Tyne Cot Cemetery waar Marc Glorieux het levensverhaal van Freddie Cade las in aanwezigheid van familieleden.

Zaterdag 22 oktober:

Vernissage tijdelijke tentoonstelling 'Artist in Residence: Eugene Yoors'. Tot 23 april 2006 in het IFFM.

Vrijdag 28 oktober:

VIFF-nocture in 't Folk Dranouter. Verslag elders in dit nummer.

Zaterdag 29 oktober:

Uitreiking Marnixring-erepenning aan Piet Chielens.

Donderdag 17 november tot zaterdag 19 november:

Internationale conferentie '1915: Innocence Slaughtered?'. Verslag in volgend IFFM-magazine of onze Flash.

SEEDS OF PEACE

Op vrijdag 28 oktober 2005 stelden Paul Rans (producer VRT-Klara), June Tabor en Piet Chielens aan de ingang van Tyne Cot Cemetery te Passendale de dubbel-cd 'Seeds of Peace' voor. De cd is de opname (zomer 2004) van de suite die werd gecreëerd op 24 augustus 2002 op het Tyne Cot Cemetery te Passendale. 21 muzikanten uit 5 verschillende landen werkten eraan mee. Het werd de laatste opname van Bram Vermeulen.

De prachtige boxset met toelichtingen door Piet Chielens en de meewerkende artiesten is rijk geïllustreerd door een reeks oorlogslandschappen gefotografeerd door Stephan Vanfleteren en door foto's van het concert in 2002.

U kan de cd bestellen bij het secretariaat van de Vredesconcerten Passendale, 's Graventafelstraat 48 A, 8980 Passendale, tel. 051 77 70 05, info@deoudekaasmakerij.be

Prijs: 28,95 EUR over te schrijven op rekeningnummer 068-2135890-74.

Toon-Aarden '3 Tableaux de Guerre'

Vredesconcert 2005
Sint-Audomaruskkerk, Passendale
26 en 27 augustus 2005

VREDESCONCERTEN PASSENDALE: het einde

Van 'We died in Hell - They called it Passchendaele' in 1992 tot '3 Tableaux de Guerre' in 2005: na vijftien concerten, 12 CD's en dertien jaar besloten Piet Chielens en Kristof Pector (hoofd Dienst Cultuur Zonnebeke) dat er een einde komt aan Vredesconcerten Passendale. June Tabor, Coope Boyes & Simpson, Willem Vermandere, Koen De Cauter of de betreurde Bram Vermeulen werkten meerdere keren mee. Op zich zijn het sterk uiteenlopende figuren maar allen even overtuigd dat het zin heeft om te zingen en muziek te maken over oorlog. Uit zoiets lelijks als oorlog, zoiets moois halen als het samen musiceren en het samen luisteren naar de boodschap van die muziek. Een naïef maar daarom niet minder sterk statement. Of zoals Chielens het aldoor noemde 'De Troost van schoonheid'. Muziek zal ongetwijfeld nog een rol blijven spelen in leven en werk van Kristof Pector en Piet Chielens, maar niet meer op dezelfde wijze als in de voorbije dertien jaar. Pector gaat zich de volgende twee jaar vooral buigen over de uitbouw van de 'Vredestuin' bij Tyne Cot. Chielens is als museumcoördinator met de voorbereiding van 'De laatste getuige', de grote tijdelijke tentoonstelling van volgend jaar, reeds begonnen aan de vernieuwing van het In Flanders Fields Museum in Ieper. En gelukkig is er nog de 'Soundtrack van de Westhoek'!

'Voor mijne kop niet'. Gedachten zijn vrij. Geen morzel gronds. *Not an inch*. In weerwil van haar ogenschijnlijke luwte is de Westhoek sinds eeuwen het uitgelezen strijdtoneel geweest in een vaak roerige geschiedenis.

Vandaag projecteren loopgraaf-tracés bovenop recente stafkaarten de bovenlaag van de streekgeschiedenis met uiterste precisie in de realiteit terug. Met vergelijkbare scherppte - die van een etsers, meldt de flyer - traceerden Paul Rans, Claude Flagel en Piet Chielens in drie muzikale lagen evenveel 'Tableaux de guerre', soundscapes in de oorlogshistoriek van de Westhoek. Openend in een vroegrenaissancistisch idioom vertelt het concert het verhaal van een streek die kreunt onder Maximiliaan, Spanje en de godsdienstoorlogen. De strijdvaardige 'slaat den trommele'-roffels en dito stemtimbres van Rans en Flagel mochten helaas niet verhelen hoe de regio gaandeweg verwerd tot een speelbal in het welles-nietes van halve waarheden en hele systemen, een aangelegenheid waarbij ook onze 'huisheilige' Jansenius het niet op een bijrol hield. Prominent aanwezig in dit eerste luik is de Reningelstse geus Willem Cousture (een voorzaat van Piet, wellicht?), die zijn onmin met de religieuze en maatschappelijke hypocrisie met zijn leven bekocht. Onder de Spaanse onderdrukking van de 'Dukdalf' verloor het oude Vlaanderen met zijn maatschappelijke toplaag ook zijn cohesie, een proces dat door de amputatie van het huidige Frans-Vlaanderen het 'Westquartier' verder wegduwde in de hoek waar de klappen vielen. Nog even stellen de paapse en hugenootse tegenstanders elkaar de ideologische huisruil voor: probaat ironisch totaalpakket met voorstel tot minnelijke schikking inbegrepen in de prijs. Meer penibele tijden dienden zich aan onder Marlborough-'Malbrouck', voorvader van Churchill en Diana zo blijkt, maar de verwachte accentverschuiving in de selectie uit het Eerste-Wereldoorlogrepertoire droeg het onmiskenbare Chielens-stempel en hield zich ver uit de buurt van de ideologische symbolenslag die het muzikale erfgoed tot dan toe mee vormgaf. Geen allegoriek hier of het moest die zijn van de universele ervaring van de kleine m/v in oorlogstijd. Zo de vergeefs op de piot wachtende echtgenote, of de

vechtjas zelf die zich tegen beter weten aanpraat dat de verhoopte vrede straks ook hem laat delen in de sociale kruimels die ze wellicht oplevert. Daardoor klonk het verstilde mineur van 'NCO's will all be navvies, Privates ride in motor cars; NCO's will smoke their woodbines, Privates puff their big cigars' (verdiend bisnummer, trouwens) niet kleinburgerlijk, maar op zijn manier even ontroerend als Coope Boyes & Simpsons 'Jerusalem' zoveel jaargangen geleden. Eeuwenlang waren 'wij' getuige van een proces dat niet slechts ons landschap, maar onszelf in ons mensbeeld diepgaand raakte. Ook in dit concert was het getoonde proces van een universaliteit die, naarmate strijd en verdeeldheid de menselijkheid dieper ontwrichtten, niet scheidde, maar veeleer verenigde. Het ongebruikelijke, maar virtuoos gespeelde en gezongen en daarom zeer waardevolle palet laat zich naadloos opnemen binnen het concept van de Westhoek als een versneden en gestold getuigenland-schap.

Met terugwerkende kracht geldt de ovatie daarom niet slechts voor de instrumentalisten en stemmen, maar in ruime mate ook voor Piet als drijvende kracht onderhand al vijftien afleveringen. Dat het hem en zijn ploeg telkens lukt om steevast met nieuwe en altijd integere vormen te bedenken waardoor dit universele verhaal de harten van een brede kring warm blijft houden, is geen geringe verdienste!

(C.S.)

Onsterfelijke fronten

Duitse schrijvers in de loopgraven van de Eerste Wereldoorlog

Evelyn de Roodt

In 'Onsterfelijke fronten' gaat auteur Evelyn De Roodt na hoe acht Duitse schrijvers naar 'hun' Eerste Wereldoorlog toegroeiden en peilt ze naar de impact van hun oorlogsbelevissen op hun verdere literaire productie.

In dit domein is een aantal namen uiteraard van meet af aan 'incontournable': Erich Maria Remarque, Carl Zuckmayer en Ernst Jünger. Niet toevallig heeft deze auteurstrits de oorlog ruimschoots overleefd, waardoor met name de oorlogservaring alvast in de persoonlijke ervaringswereld breder gekaderd en verder uitgediept kon. Bovendien vormt in dit overzicht het vastgestelde conflict tussen de oorlogsroes die Duitsland in de aanvangsdagen overweldigde (zoals overigens door vrijwel alle auteurs wordt gerapporteerd) en de verbittering om het verliezen van de oorlog een logische constante. Begrijpelijkerwijs nam de samenwerking van een gruwzame oorlogservaring niet zelden de proportie aan van een existentiële crisis in de artistiek-politieke visie van de auteur.

Specifiek voor de Duitse situatie wordt vastgesteld dat auteurs, precies om de objectiviteit in de weergave van de oorlogsgebeurtenissen waartoe ze zich engageerden, door de rechtsideologische krachten van de Weimar Republiek werden gestigmatiseerd als pacifistische zielenpoten die het opstomende Hitlerregime liever kwijt dan rijk was. Alleen Remarque en Jünger bleven vanwege een toen al grote populariteit buiten schot, al flirtte Jüngers lange carrière ook even met het fascistische gedachtegoed. Boeiend zijn ook de portretten van de soldaatauteurs die het einde van hun oorlog niet haalden. Niet enkel het leven van de visionaire Georg Trakl (+ 1914), die weliswaar later zijn weg vond naar de Duitse literaire canon, maar ook van de marinier Gorch Fock (+ 1916) en vooral de belevissen van het ontijdig gestorven genie Otto Braun (+ 1918) spreken bepaald tot de verbeelding.

Met 'Onsterfelijke fronten' vult Aspekt bevestigend een lacune op en het ruimt daarmee moedig het obstakel op van een zeker

vicious-cirkeldenken dat wil dat enkel de literaire oorlogservaring uit het winnende kamp bestaansrecht zou hebben. Een pertinent nadeel voor de Duits-onkundige lezer bestaat in de vaststelling dat de auteur grosso modo opteerde voor rechtstreekse over-name van illustrerende fragmenten uit de brontaal. Dit nadeel speelt te meer omdat met name die fragmentselectie het biografische en literaire relaas een belangrijke meerwaarde geven.

Voor de Vlaamse lezer, en a fortiori onze leden, worden sommige levensverhalen er nog een stuk pregnanter c.q. kleurrijker op in de wetenschap dat een deel van het oorlogs- of het hele levensverhaal zich in onze contreien (Ieper, Handzame, Brugge, Torhout) afspeelde.

Bij de puike boekbezorging waarvan Aspekt intussen zijn handelsmerk heeft gemaakt, is het des te pijnlijker om vast te stellen dat de zorg voor de teksteditie intussen schromelijk achterop hinkt. Er is veel meer dan een handvol (we aarzelen om te zeggen: een mand vol) vaak intolerabele spellingblunders blijven staan, zelfs van het soort waar een beetje spellingcontrole keihard rood voor geeft. Dat zo iets überhaupt een eindredactie kan passeren, is ons een raadsel en een doorn in het oog. Een uitgeverij die zich op korte termijn heeft opgeworpen tot een speler op de kwaliteitsmarkt hoort te beseffen dat ze zich hiermee op termijn de strop om de hals legt. (C.S.)

Onsterfelijke fronten - Duitse schrijvers in de loopgraven van de Eerste Wereldoorlog (Evelyn de Roodt - Aspekt, Soesterberg, 2005 - ISBN 90-5911-122-2)

Frans Masereel

Joris van Parys en Hendrik Ollivier

Het is niet zo algemeen bekend dat de befaamde Belgische graficus en schilder Frans Masereel tijdens de Grote Oorlog als vrijwilliger voor het Internationaal Agentschap voor Krijgsgevangenen van het Internationale Rode-Kruiscomité in Genève heeft gewerkt. Deze episode uit zijn leven kwam via enkele stukken wel aan bod tijdens de tentoonstelling 'De Grote Moeder in de Grote Oorlog' in het IFFM in 2000. De oorlogsjaren van

Masereel in Genève werden ook uitvoerig toegelicht in de indrukwekkende biografie van Joris van Parys uit 1995, een jaar later overigens bekroond met de Gouden Uil in de categorie non-fictie.

De oorlogsjaren van Masereel komen ook aan bod in de tentoonstelling die nu aan hem wordt gewijd in het Museum-paviljoen van het Museum voor Schone Kunsten Gent (Charles de Kerchovelaan 187 A). Deze gezamenlijke tentoonstelling van het Museum, het Amsab-Instituut voor Sociale Geschiedenis en de Provincie Oost-Vlaanderen is toegankelijk van 21 oktober 2005 tot en met 15 januari 2006, elke dag van 10 tot 18 uur (gesloten op maandag en op 24, 25, 31 december 2005 en 1 januari 2006), en is zeker een sterke aanrader. Centraal in de tentoonstelling staat een selectie uit de houtblokken die in 1999 opdoken in de archief-collectie van Europa Verlag in Zürich, en die sinds 2003 worden bewaard in het Amsab-Instituut voor Sociale Geschiedenis in Gent. Naar aanleiding van deze tentoonstelling verschijnt ook een beknopt maar zeer boeiend Cahier van het Museum voor Schone Kunsten Gent.

In een eerste bijdrage staat Masereel-biograaf Joris van Parys vooral stil bij de grafische activiteiten van Masereel in het interbellum, maar ook de Eerste Wereldoorlog blijft niet onvermeld. Van Parys begint zijn artikel met de vraag: 'We hebben elkaar doodgeschoten, kameraad... maar wat bewijst dat?' In het album 'Les morts parlent' uit 1917 zet Masereel deze absurde vraag ter illustratie van de absurditeit van de oorlog als onderschrift onder het beeld van een gesneuvelde soldaat en een lotgenoot uit het andere kamp die broederlijk naast elkaar zijn achtergebleven op het 'veld van eer'. Door de journalistieke tekenstijl en het satirische karakter van de hele suite zijn de zeven houtsneden met de snedige bijschriften nauw verwant aan de tekeningen op de frontpagina van het pacifistisch dagblad 'La Feuille' (1917-1920, een exemplaar lag op de bovengenoemde tentoonstelling in het IFFM en is ook opgenomen in de catalogus ervan), waarmee dienstweigeraar Masereel in Genève dag na dag een grimmig commentaar op de oorlogsactualiteit levert. 'Les morts parlent' verschijnt overigens zes maanden na de tien rauwe prenten van 'Debout les morts', apocalyptische

visioenen van waanzin, wreedheid en ellende die eerder aansluiten bij de illustraties in het weekblad 'Les Tablettes' (1916-1919) dat Masereel mee heeft opgericht. Het is dus duidelijk dat tijdens de oorlogsjaren Masereel bijna uitsluitend is bezig geweest met beelden van dood en verderf...

In een tweede bijdrage schetst tentoonstellingsmaker Hendrik Ollivier van het Amsab-Instituut voor Sociale Geschiedenis een beknopte biografie van Masereel. Daaruit leren we dat Masereel bij het uitbreken van de oorlog terugkeert van Parijs naar België, waar hij in Dendermonde voor het eerst kennis maakt met de verschrikkingen van de oorlog. Hij maakt schetsen en tekeningen, die in 1915 worden gepubliceerd in 'La Belgique envahie' van Roland Demarès en in 'La guerre en Belgique', een aan België gewijde aflevering van 'La grande guerre par les artistes'. Masereel heeft vooral oog voor de slachtoffers van de oorlog. De tekeningen zijn op de eerste plaats documentair en komen nog lang niet in de buurt van zijn latere, meer expressieve werk. Ollivier staat dan uitvoerig stil bij het verblijf van Masereel in Genève vanaf 1915. Door zijn werk voor het Rode Kruis wordt Masereel dagelijks geconfronteerd met de ellende van de oorlog.

In Genève ontmoet hij ook tal van interessante persoonlijkheden en gelijkgestemden, waaronder de Franse schrijver Romain Rolland (die in 1916 de Nobelprijs Literatuur krijgt) en de Oostenrijkse schrijver Stefan Zweig. Voor Zweig ontwerpt hij onder meer de voorpagina van de brochure 'Das Herz Europa' over de werking van het Internationaal Agentschap voor Krijgsgevangenen van het Internationale Rode-Kruiscomité (eveneens te zien op de vernoemde tentoonstelling uit 2000 en afgedrukt in de catalogus). Zoals reeds aangestipt in de bijdrage van van Parys, wordt Masereel in de zomer van 1916 de vaste illustrator van het nieuw pacifistisch weekblad 'Les Tablettes', waarvan hij ruim twee jaar lang maandelijks de voorpagina met een houtsnede illustreert. In augustus 1917 verschijnt dan het eerste nummer van het dagblad 'La Feuille', waarvoor Masereel als huistekenaar wordt geëngageerd. Met zijn dagelijkse tekeningen levert hij commentaar op de persberichten over de oorlog. Daarbij bekijkt hij die oorlog vanuit het standpunt van de slachtoffers, dikwijls ook door de

ogen van een moeder.

De biografische bijdrage van Hendrik Ollivier wordt nog gevolgd door een korte toelichting van de druktechnische begrippen houtsneden, houtblokken en galvano's, een aantal afdrukken van houtsneden (onder meer uit 'Debout les morts' van 1917) en een lijst van de in Gent tentoongestelde werken. Zowel de tentoonstelling als het cahier zijn zeker een aanrader voor wie het werk van Masereel beter wil leren kennen. (L.D.M.)

Frans Masereel (Joris van Parys en Hendrik Ollivier - Museum voor Schone Kunsten Gent, 2005 - ISBN 90-8046-075-3)

Bruxelles en 14-18. La guerre au quotidien

Serge Jaumain en Valérie Piette (red.)

Van 10 november 2005 tot 20 februari 2006 (alle dagen van 10 tot 17 uur, behalve dinsdag) loopt in het stadhuis van Brussel de tentoonstelling 'Brussel 14-18. Een stad in oorlog, dag na dag', over het dagelijks leven in de hoofdstad tijdens de bezetting. Naar aanleiding van deze tentoonstelling publiceert het archief van de stad Brussel in november twee studies over dit onderwerp, die in de volgende VIFFFlash aan bod zullen komen. In het kader van de geplande tentoonstelling gaf La Fonderie - een onderzoeks- en documentatiecentrum dat zich toelegt op het industriële verleden van het Brusselse Gewest - reeds in juli een uiterst interessant cahier uit over hetzelfde thema.

In hun redactioneel stellen Serge Jaumain en Valérie Piette - beiden verbonden aan het 'Centre interdisciplinaire de recherche sur l'histoire de Bruxelles' van de ULB, dat de bovengenoemde tentoonstelling organiseert in samenwerking met het archief van de stad Brussel - dat de studie van 'l'expérience de Bruxelles' toelaat te begrijpen wat de concrete betekenis is van het leven in een bezette stad. De verschillende artikels van het cahier willen elk op hun manier aantonen hoe de nieuwe realiteit als gevolg van de oorlog een aantal traditionele codes omgooit en de Brusselse bevolking verplicht om haar verhouding met de stad maar ook met haar medeburgers te herdenken. Leven

(of overleven) in Brussel wordt tijdens de Eerste Wereldoorlog immers een voortdurende strijd!

Het cahier valt uiteen in drie delen. De eerste reeks bijdragen handelt over de stad in oorlog. Daarbij wordt eerst en vooral stilgestaan bij de medische hulpverlening. De auteurs merken terecht op dat noch de medische dienst van het leger noch het Rode Kruis voorbereid waren op een dergelijk conflict, maar dat zeer spoedig overal in de stad hospitalen en hulpposten worden opgericht. Slechts weinigen zullen echter de Duitse bezetting overleven; alleen het hospitaal in het Koninklijk Paleis zal gedurende de hele oorlog blijven functioneren zonder Duitse inmenging.

In haar bijdrage staat Sophie de Schaepdrijver stil bij het onuitgegeven dagboek van de schrijver Georges Eeckhoud. De 1.700 pagina's van dit dagboek (dat zich in de Koninklijke Bibliotheek bevindt) geven een 'subjectief' beeld van het leven in de bezette hoofdstad. In dat bezette Brussel heerst het egoïsme en de strijd van allen tegen allen. De bezetting desintegreert de gemeenschap, het patriotisme is ver weg... De daaropvolgende bijdragen in dit eerste deel handelen over de pers, het muzikale leven, de taakundige problemen in de lagere scholen en de explosies in een aantal Brusselse treinstations op het einde van de Eerste Wereldoorlog.

Het tweede deel gaat dieper in op het leven en overleven in Brussel. Daarbij wordt achtereenvolgens stilgestaan bij de heersende hongersnood en de gebrekige voeding, de nood aan kleding en de zich sterk ontwikkelende prostitutie. Tot slot bevat het derde deel twee artikels over de herinnering aan de oorlog. Zoals alle grote Belgische steden, herdenkt ook Brussel nationale helden als koning Albert, kardinaal Mercier en Gabrielle Petit, naast 'lokale' helden als burgemeester Adolphe Max en Philippe Baucq (een Brussels architect die samen met Edith Cavell werd gefusilleerd). Het hedendaagse Brussel bevat trouwens nog vele herinneringen aan de Grote Oorlog... (L.D.M.)

Bruxelles en 14-18. La guerre au quotidien (Serge Jaumain en Valérie Piette (red.) - Les Cahiers de La Fonderie, nr. 32, juli 2005 - ISSN 0775-2202)

OOK NOG...

Driedaagse reis

Joseph Boyden - De Bezige Bij, Amsterdam, 2005
ISBN 90 234 1711 9

Xavier en Elijah, twee indiaanse vrienden, worden uitgezonden naar Europa, waar de Eerste Wereldoorlog woedt. Ze zijn jong en argeloos. Elijah raakt geobsedeerd door het spel van dood en verderf. Al snel wordt hij de meest gevreesde sluipschutter van het bataljon. Zijn faam maakt hem een held in de ogen van zijn medesoldaten. Xavier worstelt juist met de verschrikkingen van de oorlog en de vele doden die hij op zijn geweten heeft. Als Elijahs moed omslaat in wreedheid en waanzin, beseft Xavier dat zijn vriend hulp nodig heeft.

Siegfried Sassoon. A biography

Max Egremont - Picador, 2005 - ISBN 0 330 37526 1

Deze nieuwe biografie maakt gebruik van vele originele documenten die dankzij de volle steun van de familie voor het eerst toegankelijk waren.

Images of Flanders.
The Great War in Ypres.

Jacky Platteeuw - Tempus Publishing Ltd, Stroud, Gloucestershire, 2005 (België: Tempus Alan Sutton Uitgeverij)
- ISBN 90 76684 52 9

Een collectie postkaarten en foto's over Ieper, vóór, tijdens en na WOI.

PROEFSCHRIFTEN

Het Documentatiecentrum ontving deze proefschriften van studenten Geschiedenis:

- 'Nieuws van het Westelijk Front. De prentbriefkaart als propagandainstrument tijdens de Eerste Wereldoorlog.' Verhandeling aangeboden door Elise Descamps tot het behalen van de graad licentiaat in de geschiedenis. Universiteit Gent. Promotor: Prof. Dr. Bruno De Wever. 2004-2005.
- 'L' enfance belge en exil pendant la Grande Guerre: des enjeux humanitaires aux enjeux politiques.' Mémoire présenté par Laurianne Rigo en vue de l'obtention du titre de licenciée en histoire contemporaine. Université libre de Bruxelles. Direction: Mme le professeur Valérie Piette. 2004-2005.
- 'Het front gefotografeerd: officiële fotografie in België en Groot-Brittannië tijdens de Eerste Wereldoorlog en het gebruik ervan in de naoorlogse tijd.' Scriptie neergelegd door Michaël Pector voor het verkrijgen van de graad licentiaat in de geschiedenis. Universiteit Gent. Promotor: Prof. Dr. Bruno De Wever. 2004-2005.
- 'Dangers chimiques dans le Westhoek. Un héritage empoisonné de la Première Guerre Mondiale.' Essai universitaire réalisé par Eric Menne et Sandra Vande Velde. Université libre de Bruxelles. Professeurs Pierre Cornut et Edwin Zaccàï. 2004-2005.
- 'Les Carnets de Guerre d' Albert Ier, Roi des Belges. Publiés par le Général R. Van Overstraete.' Joachim Jonckheere. Historische oefening. K.U.L. Campus Kortrijk, departement geschiedenis. Voor Prof. Dr. T. Verschaffel. 2004-2005.
- 'I was a Spy' - De Belgische verpleegster Martha Cnockaert wordt spionne.' Willem Wackenier. Universiteit Gent, historische kritiek nieuwste tijd. Begeleiding: Prof. Dr. Bruno De Wever. 2004-2005. (F.R.)

OO(R)(G)ETUIGE (vervolg)

Een herinnering aan wat zij
waren: 'Waiting for the Lark'

VIFF-Nocturne
Muziekcentrum 't Folk, Dranouter
28 oktober 2005

Sinds jaar en dag is June Tabor op de Vredesconcerten een graag geziene gaste. In zijn verwelkoming bij de 2005-editie van de VIFF-nocturne bracht Piet Chielens voor een nokvol 't Folk passend hulde aan het constante artistieke niveau van de kleine *grande dame* uit de folkmuziek, wiens onmiskenbare donkere stemgeluid onder de koepel aan de IFFM-entree geen mens onberoerd zal laten.

Als vanouds smeedde June Tabor een gloedvolle en doorvoeld getoonzette set aaneen. Bijwijlen uitgesproken lyrisch en highly English indeed ('t Was on an April morning, Waiting for the Lark') leidde de chanteuse de weg door het verhaal van een kille Oorlog die, zei ze te hopen, nooit vergeten moet worden. Met ieder woord uit het docudrama 'The Making of Tipperary' demonstreerde ze indringender hoezeer haar *heart's right there*, en met het wapen van die goudeerlijke stem vertolkte ze Jim Boyes' appèl - aan ons zal het niet liggen - dat het zaad van de vrede groeikansen mag blijven krijgen. 'Zoveel dat tussen mij en hem ongezegd hoorde te blijven', las Tabor op uit een brief van een verpleegster uit het vrijwilligerskorps, daarmee een hommage bren-

gend aan de vergeten vrouw die uit zo'n oorlog alleen leert dat ze haar gevoelens beter censureert. En met romancier Seb Barry mijmerde ze over 'Roses of Picardy' na of zo'n lied de herinnering warm houdt aan wat hen overeind hield, toen.

Je wou niet in superlatieven vervallen, maar hoe doet een mens dat bij deze intensiteit en doortrilde herkenbaarheid? 'Waiting for the Lark' bespeelde het volle scala aan gevoelens: van prangend en militant tot bedwongen en omfloerst. Mild en warm viel de regen in het middernachtelijke Dranouter na afloop van. Zouden de jongens een beetje meer vrede hebben? vroeg je je af.

(C.S.)

VOORUITBLIK / KORT

Maandag 9 januari 2006:

Het IFFM sluit 3 weken de deuren.

28 maart 2006: (onder voorbehoud): Remembrance door Paul Vereecke voor Private Frank Eke, 1st Bn. Devonshire Regiment, gesneuveld op 28 maart 1915 (16 jaar jong). Hij ligt begraven op Loker Churchyard (Il. B. 10).

Tot 17 april 2006:

Landschapstentoonstelling 'The Bloody Fields of Flanders' over muziek en oorlogen in de Westhoek, Folk Experience Dranouter (Dikkebusstraat 234). Surf naar www.bloodyfieldsofflanders.be

Vrijdag 7 april 2006:

Nu reeds noteren in uw agenda: opening van de grote tweejaarlijkse tentoonstelling 'De laatste getuige. Het oorlogslandschap van de Ieperboog' in het IFFM. De tentoonstelling zal lopen tot 19 november 2006. De folder kan u alvast bekijken op de website van het museum: www.inflandersfields.be

WOI OP HET SCHERM

Not Forgotten

In opdracht van de Britse commerciële tv-omroep Channel 4 maakte het productiehuis Wall to Wall een documentaire over Mairi Chisholm en Elisabeth (Elsie) de t' Serclaes, die als amateur-verpleegsters tijdens de Slag aan de IJzer voor Dr. Munro's Flying Ambulance werkten (gestationeerd in het Veurnse college). Na Veurne trokken de twee verpleegsters naar Pervijze, waar ze achter het Belgische front een eerstelijnspost bemanden. Begin 1918, toen gasgranaten hen zelf in het ziekenhuis deden belanden, werd de post gesloten. De Britse pers noemde de twee 'de heldinnen van Pervijze'. Wall to Wall filmde in Pervijze de originele kelder-hulpstroom.

De documentaire is gebaseerd op het boek 'Op naar de Grote Oorlog' van VIFF-lid Patrick Vanleene (verscheen in 2001 bij uitgeverij 'De Klapproos'). Centrale figuur van de documentaire is Juliet Bristow, achterkleindochter van Elsie, die in het spoor van haar overgrootmoeder

September 2005: het **Deutsches Historisches Museum** (Berlijn) werkt aan een tentoonstellingsproject op de terreinen van het Olympisch stadion in Berlijn. Daar werd ter gelegenheid van de Olympische spelen in 1936 een 'Ehrenhalle' opgericht ter herinnering aan de tijdens de Eerste Wereldoorlog gevallen Duitse jeugd. De tentoonstelling zal de '**Langemarck**'-mythe en de nationaal-socialistische uitbuiting van de herinnering aan de Eerste Wereldoorlog belichten. Opening: maart 2006.

September 2005: de **Newsletter of the Siegfried Sassoon Fellowship** bevat een persoonlijke reflectie van **Chris Spriet** (ondervoorzitter VIFF) bij het Litteraire Festival dat op 30 april en 1 mei jl. plaatsvond in de Ieperse Lakenhallen.

10.09.2005: om de bijdrage van de Ieper tijdens de Eerste Wereldoorlog te herdenken, kreeg de **poppy** een **Iers tintje**. In het hart pronkt het embleem van Ierland: het klaverblad. De voorstelling gebeurde op het Island of Ireland Peace Park te Mesen. En The Royal British Legion biedt via haar site www.poppy.org de poppy aan als logo voor Britse mobieltjes. Er verschijnt een boodschap bij die oproept om op Remembrance Sunday (14 november) twee minuten stilte in acht te nemen.

23.09.2005: de **Vlaamse Vredesweek** startte in Ieper. De Vredesweek is een jaarlijks initiatief van verschillende vredesbewegingen en organisaties. Sinds vorig jaar is ook de stad Ieper partner in het overleg.

23.09.2005: VIFF-lid **Filip Debergh** hield op Perth Cemetery (China Wall) Zillebeke met Zuid-Afrikaanse leerlingen uit Pretoria een korte herdenking voor soldaat Van Niekerk die op een paar kilometer van hun school woonde.

29.09.2005: de provincie West-Vlaanderen organiseerde een **driedaagse studiereis naar Verdun** voor de partners van het project 'Oorlog en Vrede in de Westhoek'. Bedoeling was om 'over de grens te kijken' en inspiratie op te doen over de manier van omgaan met 'de frontlijn'. Het was bovendien ook een gelegenheid om diegenen die in de Westhoek rond hetzelfde thema werken beter te leren kennen en het idee van het 'netwerk' meer vorm te geven.

05.10.2005: **Alexis Tendil**, één van de 8 laatste 'poilus', bekend om het onderscheppen in oktober 1918 van een bericht dat Duitsland vrijwillig wilde capituleren, overleed op de leeftijd van 109 jaar in Vans (Ardèche). Volgens het 'Office national des anciens combattants et victimes de guerre' blijven er nog zeven overlevenden van de 'Grande Guerre' over; allen ouder dan 105 jaar.

09.10.2005: in een kast van het Bridge Street Police Station te Peterborough (Groot-Brittannië) vond een politieman een vergeten herdenkingsplaat voor Police Constable Pc **Charles Manning Head**. Hij diende als Lance Corporal bij het 15th Bn. Welsh Regiment en sneuvelde op 27 juli 1917. Hij ligt begraven op... **Bard Cottage Cemetery in Boezinge!** Wie meer info heeft over deze gesneuvelde, belt naar Sgt Chip Walker: tel. 00 44 1480 422535. Dus niet '999'!

13.10.2005: tussen februari en april 2005 voerden de Turkse autoriteiten werken uit aan de kustroute bij **Anzac Cove (Gallipoli)**. Een deel van het slagveld werd hierdoor beschadigd. De Australische senaat onderzocht de zaak en stelde een rapport op wat voor politiek gehakketak zorgde.

15.10.2005: in de Schotse hoofdstad **Edinburgh** zal The Royal Mile een standbeeld krijgen ter nagedachtenis van **dr Elsie Inglis** en haar duizend 'man'-sterk team van verpleegsters en chirurgen. Zij waren actief in diverse veldhospitaal tijdens WOI.

17.10.2005: familieleden van de Canadese dokter kapitein **Francis Scrimger** hebben zijn medailles aan het Canadian War Museum in Ottawa geschonken. De arts diende bij het Royal Montreal Regiment (14th Battalion) tijdens de **Tweede Slag om Ieper**. Op de eerste dag van de gasaanval beval hij zijn mannen om in hun zakdoeken te urineren en die voor hun mond te houden. Op 25 april 1915

Veurne en Pervijze bezoekt. Patrick Vanleene treedt op als haar gesprekspartner. De documentaire was deze herfst te zien op Channel 4.

Un long dimanche de fiançailles

De kaskraker van Jean-Pierre Jeunet hoeven we je niet meer voor te stellen. De filmmuziekcomponist Angelo Badalamenti kreeg op de 5de World Soundtrack Awards in Gent een onderscheiding als 'Soundtrack Composer of the Year'.

Joyeux Noël (Merry Christmas)

Het 32ste Internationaal Filmfestival van Vlaanderen Gent opende in oktober met 'Merry Christmas' van de Franse regisseur Christian Carion. De film (een coproductie tussen Roemenië, Duitsland, België, Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk) vertelt het verhaal van de verboderingen aan het Westelijk Front in december 1914. Inspiratie vond de regisseur in het boek 'Batailles de Flandres et d'Artois 1914-1918' van Yves Buffetaut. Onze landgenoot Walther Vanden Ende was voor deze film directeur van fotografie.

Nu te zien in de bioscoop. Website: www.merrychristmas-themovie.com

Dankzij de jarige Filmuniversiteit Ieper (50 kaarsjes) konden VIFF-leden een exclusieve voorvertoning bijwonen in cinema 'Studio Koksijde' op 28 november.

Flyboys

'Flyboys' (budget: 60 miljoen euro!) zal de avonturen van het Lafayette Escadrille aan het doek toevertrouwen. Het escadrille bestond uit jonge Amerikaanse piloten die vóór de deelname van de Verenigde Staten aan de oorlog bij de Franse luchtmacht dienden. Voor de film zijn vier Nieuport 17-kisten op ware schaal nagebouwd en volledig vliegwaardig gemaakt! In april 2005 schoot men de eerste plaatjes. Release: 2006. Website: www.flyboysthemovie.com

Der Rote Baron (The Red Baron)

De tot nu toe duurste Duitse film (18 miljoen euro...) zal het leven van de Duitse vliegenier Manfred Freiherr von Richthofen (beter bekend als 'Der Rote Baron') belichten.

De opnames zijn gestart in de omgeving van Ludwigsburg en in 2007 vliegt Manfred over het witte doek!

droeg hij een gewonde soldaat weg uit een zwaar gebombardeerde verbandpost en beschermde hem met zijn lichaam. Voor die en nog andere heldendaden kreeg hij op 21 juli 1915 het Victoria Cross uit handen van koning George V. Als collega van John McCrae zou hij het **gedicht 'In Flanders Fields'** uit de prullenmand hebben gehaald en McCrae opgedragen hebben het te publiceren.

18.10.2005: overlijden van **William Evan Allan** (106). Hij was de laatste Australische matroos die in actieve dienst was tijdens WOI. De allerlaatste Australische overlevende is John Campbell Ross (eveneens 106) die de Australian Imperial Force in februari 1918 vervoegde maar (gelukkig) niet meer actief deelnam aan de strijd.

20.10.2005: de ontmijningsdienst 'Dovo' verwijderde zowat **driehonderd springtuigen** uit een woning in de Paddevijverstraat in Ieper. De overleden eigenaar was een verzamelaar van oorlogstuigen. De buurt maakte zich zorgen.

24.10.2005: familie van **Private Harry Farr** (2nd Battalion West Yorkshire Regiment), slachtoffer van 'shell shock' (nu beter gekend als posttraumatische stress-stoornis) en geëxecuteerd op 18 oktober 1916 voor lafheid, start een rechtszaak om hem postuum te rehabiliteren. Volgens de advocaten had de militaire rechtbank belangrijke medische informatie genegeerd.

28.10.2005: de Canadese regering bracht tijdens het weekend hulde aan **Canadese Autochtonen** (First Nations, Inuït en Métis) die hun leven gaven tijdens beide wereldoorlogen in Frankrijk en België. Vooraf hielden de autochtonen een 'Calling Home'-ceremonie op de Kemmelberg en was er een optreden in het Ieperse Astridpark. Een indrukwekkende Last Post die veel media-aandacht kreeg, sloot het gebeuren af.

29.10.2005: **onthulling McCrae-monument** op de site aan de Kanaaldijk bij Essex Farm Cemetery door de Canadese minister voor Veteranenzaken, de Canadese ambassadeur, gouverneur en VIFF-erevoorzitter Paul Breyne en burge-meester Luc Dehaene.

01.11.2005: **Johanna Spaey** kreeg de Hercules Poirotprijs voor de beste misdaadroman van het jaar: 'Dood van een soldaat'. Ze ontving eerder dit jaar de Gouden Strop, de jaarlijkse prijs voor het beste Nederlandstalige spannende boek. Een recensie van Johan Van Duyse (lid Raad van Bestuur VIFF) verscheen in VIFFFlash 16.

05.11.2005: voorstelling van het **fotoboek 'Cenotaph 14-18'** van Hans Bart Van Impe in Talbot House. Meer info: www.cenotaph1418.com

08.11.2005: Federaal Minister van Landsverdediging, Andre Flahaut, sluit een **partnership** met de gemeente **Zonnebeke**. De samenwerking zal vorm krijgen op 3 werkvlakken: educatieve projecten (adoptie van de gemeentelijke crypte door basisschool De Zonnebloem, de ontwikkeling van een educatief pakket voor de oude spoorweg Zonnebeke-Passendale en de algemene inpassing van het museum in de educatieve werking van het departement 'Herinnering en Communicatie', een jaarlijkse sensibiliseringscampagne bij de bevolking i.v.m. onontpofte oorlogsmunitie en de ondersteuning door het Ministerie van de herdenking '1917-2007, 90 jaar Slag van Mesen - 90 jaar Slag van Passendale', georganiseerd door de gemeente Zonnebeke en verschillende partners.

11.11.2005: een waaier van herdenkingen en activiteiten in de streek. In Ieper bijvoorbeeld de uitreiking van de **driejaarlijkse vredesprijs van de stad Ieper** aan de Amerikaanse religieuze Helen Prejean die wereldwijd actie voert voor de afschaffing van de doodstraf. In Poperinge traden 'The Happy Hoppers' live op in Talbot House.

14.11.2005: **herbegrafenissen**: op Cement House Cemetery (Langemark) drie onbekende soldaten, gevonden op het industrieterrein bij Boezinge. Op begraafplaats Track X: één onbekende soldaat, ontdekt nabij de A19. Op Wulverghem-Lindenhoeke Road Cemetery: één onbekende soldaat gevonden in de tuin van een hoeve in Nieuwkerke.